

Toimenpideohjelma saamen kielen elvyttämiseksi dl 31.8.2012

1. Lausunnonantajan tiedot

Vastaajien määrä: 1

Organisaatio

- Helsingin yliopisto

Yhteyshenkilö

- Päivi Tauriainen

Sähköpostiosoite

- paivi.tauriainen@helsinki.fi

2. Pidätkö ehdotettuja tavoitteita riittävinä ja tarkoituksenmukaisina saamen kielen elvyttämisen kannalta? (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Helsingin yliopisto pitää opetus- ja kulttuuriministeriön toimenpideohjelmaehdotusta varsin korkeatasoisena. Työryhmämuistiossa on realistisesti kuvattu saamelaiskielten tilannetta ja uhkia. Erityisen hyvä on, että kiinnitetään huomiota kaupunkisaamelaisten asemaan.

Mietinnössä ei kuitenkaan tuoda riittävän selkeästi esiin sitä, että saamelaiskielten tilanne saamelaisalueelta muualle muuttaneiden keskuudessa on katastrofaalinen ja että saamelaiskielten tulevaisuus Suomessa riippuu pitkälti näistä ihmisistä (joita on enemmistö saamelaisista).

Saamelaiskielten elvytysohjelmassa olisi hyvä pohtia myös keinoja, joilla saamelaiskieliä ja -kulttuuria voidaan edistää valtaväestön parissa ja luoda suvaitsevaa suhdetta vähemmistöön.

Ottaen huomioon, että 70 – 80 % saamelaisten lapsista asuu saamelaisten kotiseutalueen ja saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamisen ulkopuolella, olisi hyvä, jos yhteiskunta tukisi monenlaisia saamelaisidentiteettejä. Tulisi hyväksyä myös "puolisaamelaisuus" tai "wannabe-saamelaisuus". Kuvaa saamelaiskulttuurista ei tulisi essentialisoida eikä sen tulisi kehittyä ainoastaan saamelaisalueen saamelaisten tai ainoastaan saamea äidinkielenään korkealla tasolla puhuvien saamelaisten ohjaamana. Kannamme huolta siitä, että mietintö ei korosta riittävästi sitä, että saamelaiskielten tulevaisuus Suomessa riippuu hyvin paljon siitä, minkälaisia ratkaisuja isot kaupungit (Helsinki, Oulu ja Rovaniemi) tekevät kielikysymysten parantamiseksi. On toivottavaa, että mietinnössä ilmaistaisiin nykyistä selkeämmin, että näihin kaupunkeihin tarvitaan kielipesätoimintaa sekä muita saamelaisia tiloja mm. nuorisolle ja aikuisväestölle.

3. Näkemyksenne varhaiskasvatusta ja kielipesätoimintaa koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 1-2) (max. 3 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

-

4. Näkemyksenne saamen kielen opetusta koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 3-11) (max. 8 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- -

5. Näkemyksenne saamen kieltä osaavan pätevän varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön määrän lisäämistä koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 12-14) (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- -

6. Näkemyksenne koltansaamen kieltä ja -kulttuuria elvyttäviä erityistoimenpiteitä koskevista ehdotuksista (ehdotukset 15-17) (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- -

7. Näkemyksenne viranomaisten ja julkisyhteisöjen saamen kielen käytön lisäämistä koskevasta toimenpide-ehdotuksesta (ehdotus 18) (max. 3 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- -

8. Näkemyksenne saamenkielisiä radio-, tv- ja internet-sisältöjen lisäämistä koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 19-20) (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- -

9. Näkemyksenne saamen kielen huoltoa, tallentamista ja tutkimusta koskevasta toimenpide-ehdotuksesta (ehdotus 21) (max. 3 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Elvytysohjelman tärkeänä osana tulisi olla myös yliopistojen kanssa yhteistyössä toteutettava revitalisaatiotutkimus. Esim. Helsingin yliopistoon, jossa toimii monitieteinen saamentutkimuksen opetuskokonaisuus, voisi muodostaa monitieteisen tutkijaryhmän, joka yhdessä saamelaisyhteisön kanssa selvittäisi yhteisön kielellisen ja kulttuurisen revitalisaation kysymyksiä.

Mietinnössä on otettu yllättävän vähän kantaa yhteistyöhön muiden maiden saamelaisten kanssa. Kansainväliset yhteydet Ruotsiin, Norjaan ja Venäjälle ovat tärkeitä, ja niitä koordinoimaan tulisi perustaa kansainvälinen saamelaiskielten keskus.

Oulun yliopistolla on saamen kieli ja kulttuuri valtakunnallisena tehtävänä kaudella 2013-2016. Helsingin yliopistossa saamelaiskielten opetus puolestaan perustuu suomalais-ugrilaiseen tutkimukseen perustuvaan tulokulmaan, joka tarjoaa erilaisen näkökulman kuin mitä Giellagaksessa annettava opetus.

10. Näkemyksenne saamelaistaiteen ja -kulttuurin tuen sekä järjestöjen kielityön vahvistamista koskevista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 22-23) (max. 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- Saamelaiskielten elvytysohjelmassa pitäisi olla oma kohtansa pohdinnalle siitä, kuinka kielipesästä pääsee eteenpäin, toisin sanoen minkälaisia saamelaisidentiteettiä tukevia kulttuuri-instituutioita voi syntyä kaupunkeihin, erityisesti nuorille.

11. Näkemyksenne työryhmän esittämistä muista toimenpide-ehdotuksista (ehdotukset 24-30) (max. 8 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- -

12. Muuta lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta (max 4 000 merkkiä)

Vastaajien määrä: 1

- -